

Rasizmus a xenofóbia medzi mladými ľuďmi

Určené rodičom a rodinným príslušníkom

Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Ústava SR, Druhá hlava, Základné práva a slobody, článok 12

Slovenská republika ako štát, ktorého obyvateľstvo vykazuje vysokú mieru rozmanitosti z hľadiska národnostného a etnického zloženia, sa plne hlási k princípom univerzality základných ľudských práv, nediskriminácie a rovnosti v právach pre všetkých svojich obyvateľov, bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie (Ústava čl. 12).

Vysoká miera rozmanitosti obyvateľstva SR je výsledkom historického formovania SR v prostredí strednej Európy.

Na jednej strane predstavuje multi-etnický, multi-národnostný a multi-konfesný charakter SR určitú komparatívnu výhodu vzhľadom na vysokú mieru rozmanitosti, ktorá môže byť prínosom pre celú spoločnosť, na strane druhej vytvára možnosť pre vznik napätia.

Takéto aktivity sa prejavujú vo forme stereotypného zobrazovania menšín, diskriminácie, nenávistných vyjadrení, násilných trestných činov a trestných činov motivovaných šovinizmom, rasizmom, xenofóbiou, anticiganizmom, antisemitizmom, islamo-fóbiou, homofóbiou a obdobnými formami intolerancie.

VPLYV RODINY

Rodič vplýva na dieťa od jeho narodenia. Dieťa tak najmä v období, kým je v najčastejšej interakcii so svojimi rodičmi, preberá do veľkej miery ich názory. Preto nie je prekvapením, ak rasové, rodové či iné predsudky získa dieťa už výchovou. V súčasnosti sa však deti dostávajú už v pomerne mladom veku k technologickým vymoženostiam. Internet prispieva k formovaniu ich názorov. Dnešné deti trávajú väčšinu svojho voľného času na internete, ktorý do veľkej miery ovplyvňuje ich zmýšľanie. Ak sa k tomu pridá nedôvera voči autoritám a nedostatočná schopnosť selekcie relevantných informácií, môže to viesť k radikalizácii.

XENOFÓBIA

Xenofóbiu možno definovať ako strach, obavy alebo nedôveru k tomu, čo je chápané ako cudzie či iné. V spoločenskom kontexte sa toto slovo používa na označenie strachu z cudzincov a iných kultúr

najčastejšie v spojitosti s témou rasizmu. Xenofóbia však môže predstavovať aj strach alebo obavy z inej subkultúry, náboženstva, jazyku, sexuálnej orientácie alebo spoločenskej skupine. Xenofóbne zmýšľanie rozdeľuje svet na pomyselné „moje/naše“ teda tie veci, s ktorými je osoba bežne v kontakte a je na ne zvyknutá a tie „cudzie“. „Cudzie“ nemusí byť len niečo z inej krajiny, ale môže to byť aj menšina, alebo spoločenská skupina, s ktorou osoba nie je oboznámená a považuje ju za inú a nie za súčasť jeho/jej spoločnosti. Xenofóbia nie je postavená na neznášanlivosti, skôr na obavách či nedôvere, ale často slúži ako základ pre rasizmus, nacionalizmus či fašizmus.

RASIZMUS

Možno chápať ako nepriateľstvo voči osobám inej farby pleti (rasy).

Rasizmus vychádza z rôznych predsudkov o nerovnosti ľudských rás, prípadne o nadradenosti jednej rasy. Rasistické myslenie bolo jednou z príčin tragédie holokaustu, kedy boli systematicky a masovo vyvražďované celé skupiny európskej populácie.

Rasizmus je založený na vyčlenení „dobrej, správnej“ skupiny/rasy/etnicity „nás“ – a „zlej, horšej, menejcennej...“ skupiny/rasy/etnicity „iných“. V súčasnosti rasistické skupiny a teórie hovoria primárne o „nezlučiteľnosti“ rôznych kultúr, etníc a rás. Tvrdia, že etnicity a rasy by sa nemali miešať, primárne zo strachu o „znečistenie“. Stále je v tomto myslení prítomné delenie na „dobrých“ a „zlých, menejcenných iných.“

ÚTOK NA RÓMOV V GELNICI

V meste Gelnica došlo v roku 2013 k útoku na Rómov skupinou mladých mužov. Bol následkom konfliktu medzi Rómami a nerómskou komunitou. Zvýšil povedomie o probléme rasovej neznášanlivosti na Slovensku.

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ
STREDISKO
PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva bolo zriadené zákonom č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva. Stredisko sa stalo na základe antidiskriminačného zákona jedinou slovenskou inštitúciou pre rovnoprávnosť, t. j. pre posudzovanie dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

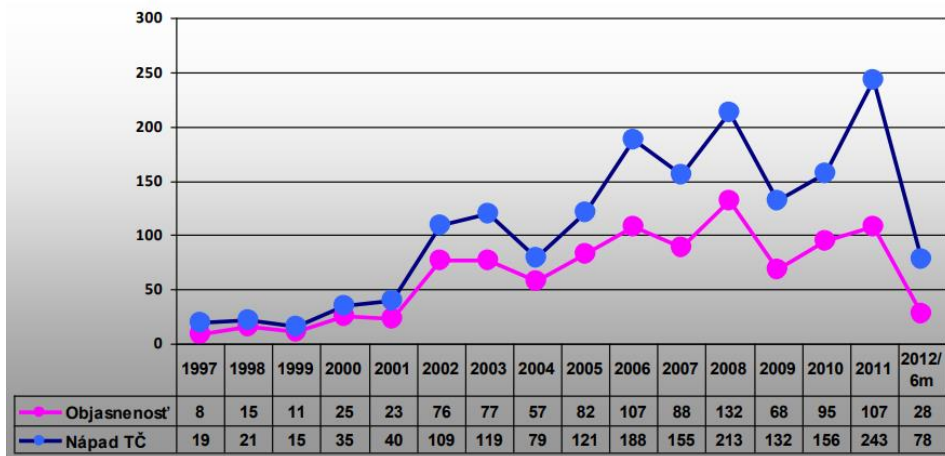

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

**Graf trestných činov, ktorých spáchanie bolo motivované
rasovou, národnostnou alebo inou obdobnou neznášanlivosťou
v rozmedzí rokov 1997 až 2012³**

Je predpoklad, že hlavné príčiny rastu radikálneho riešenia niektorých životných situácií a rastu agresivity v domácom prostredí a v spoločnosti sú zhodné s rastom radikalizmu a agresívneho správania v spoločnosti.

PREČO SA MLADÍ STÁVAJÚ ČLENNI EXTRÉMISTICKÝCH SKUPÍN?

1.miesto

Túžba niekam patriť a vzhľadom k osobnej výbušnej povahe ich to ťahá k extrémizmu.

2. miesto

Extrémistická skupina im nahrádza (nefungujúcu) vlastnú rodinu.

3.miesto

Snaha získať rešpekt a obdiv bez toho, aby si uvedomovali následky konania. S vysokým percentom vnímajú respondenti aj snahu vyrovnať sa kamarátom.

MOTIVÁCIA

- Nenávisť v rôznych podobách,
- nuda,
- adrenalín, ja si to môžem dovoliť.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Extrémistická scéna na Slovensku

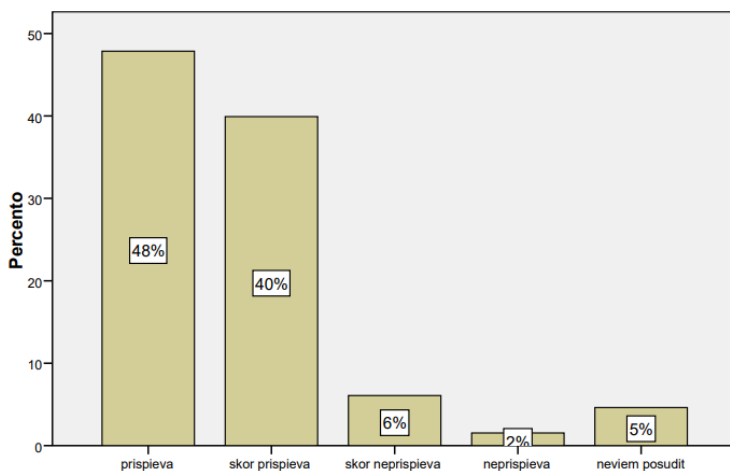
Ide o skupiny, v ktorých existuje istá hierarchia, spoločný cieľ, vyhlásený alebo prirodzený vodca, ktoré sa zviditeľnili ako skupina na Slovensku alebo v zahraničí buď protiprávnym konaním (fyzický útok, internetová stránka s rasistickým obsahom a i.), alebo ako skupina majú symboliku, pravidelné miesto stretávania a pod.

Prispieva k rastu extrémizmu nedostatok času rodičov na deti?

Rodina je v súčasnosti vystavená viacerým nástrahám, pričom

ide množstvo času, ktoré môžu alebo chcú rodičia venovať svojim deťom a odovzdávať im svoje skúsenosti, rady, vychovávať ich v duchu svojich tradícií a podobne.

Spoločnosť stále považuje rodinné prostredie za významný faktor formovania osobnosti človeka. Pokiaľ spoločenské podmienky budú postupne obmedzovať čas na výchovu v rodine (predlžovanie pracovnej doby, časovo náročné dochádzanie do práce a podobne), aj spoločnosť predpokladá nárast spoločensky defektného správania sa jedincov.

EXTRÉMIZMUS

Za extrémizmus možno považovať konanie a aktivity vychádzajúce z postojov krajne vyhrotenej, demokratickému systému nepriateľskej ideológie, ktoré či už priamo alebo v určitom časovom horizonte deštruktívne pôsobia na existujúci demokratický systém a snažia sa ho nahradiť totalitným režimom alebo diktatúrou.

Druhou charakteristikou črtou extrémizmu a s ním spájaných aktivít je, že útočia na systém základných práv a slobôd garantovaný ústavou a medzinárodnými ľudsko-právnymi dokumentmi, alebo sa snažia uplatňovanie týchto práv sťažiť, či znemožniť.

Ich cieľom a dôsledkom je zničiť demokratické usporiadanie spoločnosti v jej základoch. Za ďalšie charakteristické znaky extrémizmu sa považuje snaha o obmedzenie, potlačanie, znemožnenie výkonu základných práv a slobôd

pre určité skupiny obyvateľstva definované ich pohlavím, národnosťou, rasou, etnikom, farbou pleti, vierovyznaním, jazykom, príslušnosťou k spoločenskej triede, majetkom, ako aj používanie fyzického násillia namiereného voči majetku, názorovým alebo politickým oponentom.

Spomedzi všetkých skupín, vnímajú mladí ľudia najnegatívnejšie Rómov.

Negatívne vníma Rómov nadpolovičná väčšina opýtaných vo výskume Akadémie policajného boru - presnejšie ide 51,40 % respondentov. Zo všetkých negatívnych odpovedí úplne negatívne tvorili až takmer 40 %. Rómovia sú podľa respondentov zároveň najproblematickejšou skupinou v spoločnosti. Túto skutočnosť potvrdilo 81 % opýtaných.

Moslimov prekáža občanom Slovenskej republiky o 3 % viac ako Moslimiek.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

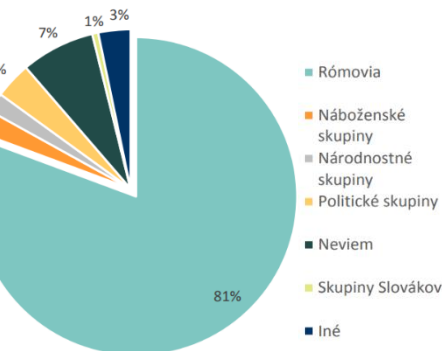

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Negatívnejšie vnímajú občanol maďarskej národnosti Slováci zo stredného a sever. Slovenska.

Ľudia, ktorí majú väčší predpoklad osobného kontaktu s určitou skupinou, vnímajú túto skupinu pozitívnejšie.

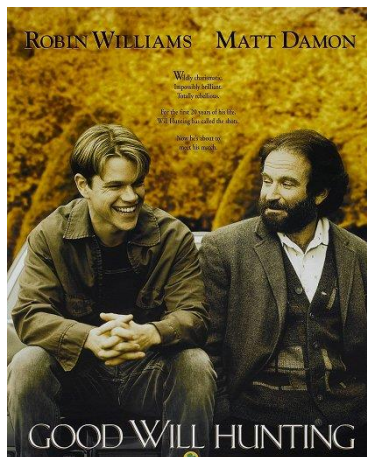
Rómovia sú skupina, ktorá mladým ľuďom prekáža najviac. Či už ide o postoje voči nim všeobecne, či o osobnú interakciu, rovnako ako aj posúdenia najproblematickejšej skupiny spoločnosti, Rómovia sú vnímaný negatívne a považovaní za problém najväčším počtom respondentov. Rómovia ako spolužiaci v triede by však aj napriek tomu neprekážali 45,65 % respondentov.

FILMY, KTORÉ PONÚKAJÚ POHĽAD NA ASPEKTY RASOVEJ DISKRIMINÁCIE A MÔŽU POMÔČŤ LEPŠIE POCHOPIŤ TÉMU A JEJ VPLYV NA SPOLOČNOSŤ.

Dobrý Will Hunting (1997)

Film sleduje mladého génia, ktorý pochádza z chudobnej štvrte. Ukazuje, ako jeho talent a hodnoty prevyšujú jeho pôvod.

12 rozhnevaných mužov (1957)

Klasický film, ktorý sa zaoberá rasovou a etnickou problematikou, keď porota rozhoduje o vine mladého Afroameričana.

Slepá stránka (2009)

Príbeh mladého športovca, ktorý bojuje proti predsudkom a diskriminácii v športovom svete.

Miluj ma, ak môžeš (2002)

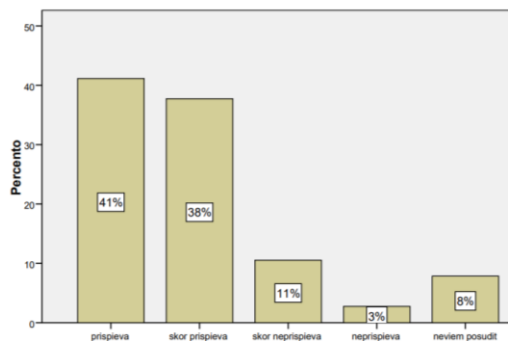
Film o skutočnom príbehu černoškého lekára, ktorý musel prekonať mnoho prekážok, aby sa stal lekárom.

PREČO SA MLADÍ ĽUDIA STÁVAJÚ ČLENMI EXTRÉMISTICKÝCH SKUPÍN?

- Extrémistická skupina im nahrádza (nefungujúcu) vlastnú rodinu,
- túžba niekam patriť, a vzhľadom k osobnej výbušnej povahe ich to ťahá k extrémizmu,
- snaha vyrovnať sa svojim kamarátom, ktorých uznávajú,
- túžba byť takým ako väčšina kamarátov v okolí,
- byť v prostredí, v ktorom sa pohybujú obdivovaní vodcovia,
- snaha vyplniť si voľný čas, navádzanie ostatných,
- snaha získať rešpekt a obdiv ostatných bez toho, aby si uvedomovali následky svojho konania,
- nemajú dostatok profesijnej zručnosti na výkon zamestnania,
- sú deprimovaní vlastnou neúspešnosťou,
- sociálna neistota,
- pocit neúspešnosti a tápanie v spoločnosti,
- nezaradenosť do spoločnosti.

PRISPIEVA PODĽA VÁS K RASTU EXTRÉMIZMU HONBA MÉDIÍ ZA SENZÁCIAMI?

V posledných desaťročiach sa od vplyvu „ulice“ oddelil vplyv mediálneho prostredia ako samostatnej osobnosti človeka formujúcej oblasti. Často sa práve táto oblasť negatívne podieľa na vytváraní negatívnych hrdinov, či už nešťastným, alebo cieľným podávaním informácií, alebo vzorcov správania sa. Spoločnosť akoby si uvedomovala, že so slabším vplyvom pozitívneho rodinného prostredia sa aj touto formou môže zvyšovať percento ľudí extrémne riešiacich niektoré životné situácie.

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Dopytovo-orientovaný projekt
VZDELÁVANÍM PROTI DISKRIMINÁCII U ŽIAKOV A ŠTUDENTOV

**sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu
a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci
Operačného programu Ľudské zdroje.**

Kód projektu: 312041Z203, Operačný program Ľudské zdroje, výzva OP ĽZ DOP 2018/4.1.2/01,

Projekt sa realizuje od 1.1. 2021 do 30.6. 2023,

Realizácia: EQUILIBRIUM EUROPE o. z., Železničná 1190/40 98601 Filákov, Slovakia

Kontakty: equilibriumeurop@gmail.com, 0948 391 627,

www.employment.gov.sk

www.esf.gov.sk